

ภาพสะท้อนเยาวชนไทยในวรรณกรรมเยาวชนรางวัลแว่นแก้ว ประเภทนวนิยาย พ.ศ. 2556 - 2557

Reflections of Thai Youths in Wankaew Awarded Novels during 2013 - 2014

Lu ZuoXi

หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สองบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

Master of Arts (M.A.) Communicative Thai as a Second Language Graduate school Huachiew Chalermprakit University

E mail: luzuoxi666@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ภาพสะท้อนของเยาวชนไทยในวรรณกรรมเยาวชนรางวัลแว่นแก้วประเภทนวนิยาย พ.ศ. 2556 – 2557 จำนวน 6 เล่ม และนำเสนอผลการศึกษาวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า วรรณกรรมเยาวชนรางวัลแว่นแก้ว ประเภทนวนิยาย พ.ศ. 2556 – 2557 สะท้อนให้เห็น

- 1) วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของเยาวชนในชนบท อยู่ในสภาพแวดล้อมธรรมชาติที่สวยงาม มีบรรยากาศที่น่าอยู่อาศัย ได้รับการปลูกฝังความเอื้อเฟื้อ เรียนรู้และพึ่งพาอาศัยสภาพแวดล้อมธรรมชาติรอบตัว เรียนรู้การดำรงชีวิตจากครอบครัว มีความสัมพันธ์ในครอบครัวที่ดี เป็นความรักความผูกพันกับบิดามารดา และใช้เวลาว่างอย่างอิสระในพื้นที่ที่กว้างขวาง
- 2) วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของเยาวชนในเมือง อยู่ในสภาพแวดล้อมที่แออัด อากาศร้อนอบอ้าวและการจราจรวุ่นวาย และเรียนรู้ในระบบโรงเรียน ซึ่งสอนให้รับผิดชอบในการรักษาสภาพแวดล้อม ได้รับการปลูกฝังนิสัยและการอยู่ร่วมกับคนอื่น แต่ในเมืองที่ไม่มีพื้นที่ใช้เล่นในเวลาว่างจึงเล่นคอมพิวเตอร์และไปที่ห้างสรรพสินค้า
- 3) ภาพสะท้อนด้านคุณลักษณะของเยาวชนในสังคมไทย มีความอดทนต่อความลำบากและปรับตัวกับสภาพแวดล้อมใหม่ ๆ และมีความกตัญญูช่วยเหลือครอบครัวและหางานทำเลี้ยงดูครอบครัว และมีน้ำใจเอื้อเฟื้อต่อคนอื่น ช่วยเหลือเพื่อนที่ได้รับบาดเจ็บ เพื่อให้เยาวชนเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ของสังคมไทย

คำสำคัญ: ภาพสะท้อนเยาวชนไทย นวนิยาย วรรณกรรมเยาวชนรางวัลแว่นแก้ว

Abstract

This research aimed to analyze reflections of Thai youths in the Wankaew awarded novels during 2013 – 2014. Six titles were studied, and the findings were reported in a descriptive analysis form. Major findings in the studied novels are as follows. 1) the rural youths lived and grew up in the tranquil and natural environment; they were cultivated to be helpful people learning and depending on the surrounding nature. Besides, family members demonstrated them the ways of living, so their family relationships were warm and caring. Their recreations also happened in the broad nature. 2) The urban youths lived in crowded cities with heat and traffic jam. Their learning was from formal schools where they were taught to care for environment. They were cultivated to live

harmoniously; however, the lack of recreation areas in urban area made them spend most of their time in department stores or play computer games. 3) Reflections of personalities of Thai youths showed that they were able to tolerate and adjust themselves to a new environment; they were grateful and helpful in earning income to the family. In addition, they were obliging to others and they grew up to be the next generation of Thai society.

Keywords: reflections of Thai youths, novel, Wankaew awarded novels

1. บทนำ

วรรณกรรมกับสังคมมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด เนื่องจากวรรณกรรมเป็นผลงานของผู้เขียนที่นำประสบการณ์และเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจริงในสังคม นำมาสร้างสรรค์เป็นวรรณกรรม ดังที่ ตรีศิลป์ บุญจรรย์ (2547) อธิบายว่า ผู้เขียนถ่ายทอดเรื่องราวในสังคมที่เป็นจริงมาสอดแทรกในเนื้อหาของวรรณกรรม ทั้งที่เป็นเหตุการณ์ทั่วไปที่เกิดขึ้นในสังคม รวมทั้งค่านิยมของคนในสังคมและความรู้สึกนึกคิดของผู้เขียน วรรณกรรมจึงมีอิทธิพลในการเสริมสร้างทัศนคติต่อบุคคล ซึ่งแสดงถึงความรับผิดชอบของผู้เขียนที่มีต่อสังคม ที่จะสะท้อนแนวคิดไว้ในเนื้อหา ซึ่งเป็นแนวทางในการปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงสังคมให้ดีขึ้น

วรรณกรรมประเภทหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อสังคมคือ วรรณกรรมเยาวชน ที่ผู้เขียนสร้างวรรณกรรมให้เหมาะสมกับผู้อ่าน เป็นหนังสือที่ปลูกฝังผู้อ่านเยาวชนให้รักการอ่าน และสะท้อนสังคมในแง่มุมต่าง ๆ สนั่น มีชันหมาก (2537) ได้อธิบายว่า วรรณกรรมเยาวชนมีเนื้อหาอ่านง่ายและเสริมสร้างจินตนาการให้แก่เยาวชน ให้ความสนุกสนานเพลิดเพลินในการอ่าน และยังถ่ายทอดทัศนคติของผู้เขียนที่มีต่อเยาวชน ซึ่งมีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชน ส่งเสริมให้เยาวชนมีความเจริญงอกงามทางด้านสติปัญญา และมีคุณธรรมจริยธรรม เพื่อให้เยาวชนเป็นผู้ใหญ่ของสังคม

นอกจากนี้ วรรณกรรมเยาวชนมีบทบาทในการเสริมสร้างให้เยาวชนเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศ จึงปรากฏว่าหน่วยงานต่าง ๆ ได้พิมพ์วรรณกรรมเยาวชนเผยแพร่จำนวนมาก และจัดประกวดวรรณกรรมสำหรับเยาวชน ประเภทเรื่องสั้น นวนิยาย วรรณกรรมแปล ฯลฯ รวมทั้งเพื่อส่งเสริมให้ผู้เขียนแต่งวรรณกรรมสำหรับเยาวชนเพิ่มมากขึ้น การประกวดวรรณกรรมเยาวชนที่จัดต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน คือ รางวัลแว่นแก้ว ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เยาวชนไทยได้อ่านหนังสือที่มีคุณภาพ และยังเป็นวรรณกรรมที่มีเรื่องราวและเหตุการณ์ในสังคมไทยที่สะท้อนความเป็นจริงของสังคมไทย ผู้วิจัยในฐานะเป็นนักศึกษาวินิจฉัยที่ศึกษาสาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง จึงสนใจศึกษาวิจัย วรรณกรรมรางวัลแว่นแก้วประเภทนวนิยายสำหรับเยาวชนที่ได้รับรางวัลในช่วงปี พ.ศ. 2556 - 2557 ซึ่งทำให้เข้าใจเรื่องราวเกี่ยวกับเยาวชนไทยที่สะท้อนผ่านเนื้อหาวรรณกรรมเยาวชนที่ได้รับรางวัลแว่นแก้ว ประเภทนวนิยายในช่วงปี พ.ศ. 2556 - 2557

2. วัตถุประสงค์

เพื่อวิเคราะห์ภาพสะท้อนเยาวชนไทยในวรรณกรรมเยาวชนรางวัลแว่นแก้ว ประเภทนวนิยายในช่วงปี พ.ศ. 2556 - 2557

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) มีขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

3.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคมในสังคมไทย เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาวิเคราะห์วรรณกรรมเยาวชน

3.2 ศึกษาความเป็นมาของวรรณกรรมรางวัลแวนแก้วจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ

3.3 ศึกษาวรรณกรรมเยาวชนที่ได้รับรางวัลแวนแก้วที่กล่าวถึงเยาวชนในสังคมไทยในช่วงเวลาต่าง ๆ

3.4 คัดเลือกวรรณกรรมเยาวชนประเภทนวนิยายที่กล่าวถึงเยาวชนในสังคมไทย จำนวน 6 เล่ม ได้แก่ “เซนในสวน” ของจักษุ จันทร “ลี้ภัยในเมืองแปลก” ของศศิธร สุตานันท์ “โลกสวยที่น้ำใส” ของชัยกร หาญไฟฟ้า “เสียงเดือนในเสียงหูดรณไฟ” ของกร ศิริวัฒน์ “ในสระน้ำ” ของศักดิ์สิทธิ์ เทวบิน “ดินสอแท่งสั้น” ของฉวีวรรณ พุ่มแก้ว

3.5 วิเคราะห์ภาพสะท้อนเยาวชนไทยในวรรณกรรมเยาวชนรางวัลแวนแก้ว ประเภทนวนิยายในช่วงปี พ.ศ. 2556 - 2557

3.6 นำเสนอผลการศึกษาวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

4. ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ภาพสะท้อนเยาวชนไทยในวรรณกรรมเยาวชนรางวัลแวนแก้ว ประเภทนวนิยายในช่วงปี พ.ศ. 2556 – 2557 มีผลสรุปการวิจัย 3 ด้านได้แก่ วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของเยาวชนในชนบท วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของเยาวชนในเมือง และคุณลักษณะของเยาวชนในสังคมไทย ดังนี้

4.1 ภาพสะท้อนวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของเยาวชนในชนบท

ภาพสะท้อนของเยาวชนไทยที่ปรากฏในวรรณกรรมเยาวชนรางวัลแวนแก้วที่ชัดเจนคือ เยาวชนที่อยู่ในชนบท มีวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่แตกต่างจากเยาวชนในเมือง ดังตัวอย่าง

4.1.1 วิถีชีวิตในสภาพแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติ

เยาวชนในชนบทมีวิถีชีวิตในสภาพแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติที่สงบ ร่มเย็น และมีระเบียบที่สวยงาม ดังตัวอย่าง

“สถานที่เหล่านี้ต่างหากที่ควรจรรู้จักไว้ก่อนอย่างอื่น” ลุงปู่บอกกับและคุณตื่นตาตื่นใจกับเมืองเล็ก ๆ ของลุงปู่ อาคารร้านค้า บ้านเรือนจัดหน้าบ้านไว้เหมือนกันเกือบทั้งหมด สวยงามและเป็นระเบียบ

“ทุกบ้านมีซุ้มหม้อน้ำดินเผาอยู่หน้าบ้านเหมือนกันหมดเลย” ทั่วดูดสำรวจมองเห็นเกาะกลางถนนปลูกต้นสนหมอกเรียงราย ตัดแต่งเป็นรูปสัตว์และต้นการ์ตูนของวอลท์ ดิสนีย์ ซึ่งทั้งคว่ำและคุณแข่งกันเรียกชื่อได้ถูกต้องทุกตัว

“ไม่มีขยะสักชิ้นเลย แปลกมาก” ทั่วผู้ช่างสังเกตสรุปเมื่อรถแล่นผ่านย่านชุมชนมาแล้ว

(ศศิธร สุตานันท์, 2556)

จากตัวอย่าง สะท้อนให้เห็นว่า เยาวชนที่อยู่อาศัยในชนบทมักพบเห็นธรรมชาติและสภาพแวดล้อมชนบทที่สวยงาม เป็นระเบียบ มีอาคารบ้านเรือนที่เป็นเอกลักษณ์ ตกแต่งพื้นที่นั้น ๆ ด้วยต้นไม้ ทำเป็นรูปสัตว์ การ์ตูนต่าง ๆ

เขวชนจะมีจิตใจที่ดีเพราะได้อยู่ในบรรยากาศที่ปลูกฝังให้ทุกคนมีความเอื้อเฟื้อต่อคนในชุมชนมีต่อกัน คือ มีชุ่มตั้งหมื่อน้ำดินเผาไว้หน้าบ้านให้คนได้มาดื่มกิน เขวชนก็ให้เห็นตัวอย่างที่ทำให้มีจิตใจที่ดีงามไปด้วย

4.1.2 เรียนรู้การใช้ชีวิตจากสภาพแวดล้อมและธรรมชาติรอบตัว

เขวชนในชนบทจะเรียนรู้การใช้ชีวิตจากธรรมชาติแวดล้อมรอบตัวและจากคนในครอบครัว ดังตัวอย่าง

ผมรู้สึกทึ่งกับวิธีการตีฟุ้งของพ่อมาก พ่อบอกว่าจำวิธีการตีฟุ้งแบบนี้มาจากคนเฒ่าคนแก่ซึ่งตอนเด็ก ๆ พ่อบอกว่าไม่ได้ใช้วิธีแบบนี้ แต่จะใช้กาบมะพร้าวเสียบปลายไม้จุดไฟให้เกิดควันเยอะ ๆ แล้วยกชูขึ้นให้กาบมะพร้าวใกล้รังผึ้งที่สุด บางจังหวะที่ลมพัดแรง ๆ ก็ถูกตี ตัฟุ้งร่วงลงพื้นเป็นกองเพราะถูกไฟไหม้ปีก คนเฒ่าคนแก่ผ่านมาเห็นจึงชวนพ่อเดินหาตีฟุ้งใหม่ แล้วแสดงวิธีการตีฟุ้งให้ดู

(จักษณ จันทร, 2556)

จากตัวอย่าง สะท้อนให้เห็นว่า เขวชนในชนบทเรียนรู้วิถีชีวิตหาอาหารจากป่า โดยมีบิดาหรือคนในครอบครัวเป็นผู้สอนแสดงให้เห็น ซึ่งเป็นวิถีชีวิตของคนในชนบทที่ดำรงชีวิตในธรรมชาติที่ต้องพึ่งพาธรรมชาติ และเรียนรู้จากคนในคนในครอบครัว

นอกจากนี้ เขวชนได้มีการเรียนรู้การปลูกพืชผักสวนครัวจากคนในครอบครัว เป็นการเรียนด้วยตนเองที่ถ่ายทอดจากผู้ใหญ่ ดังตัวอย่าง

ในสวนของย่ามีผักสวนครัวที่ใช้ประกอบอาหารขึ้นกระจายอยู่เยอะเยาะไปหมด หลายอย่างย่าลงมือปลูกเอง เช่น ข่า ตะไคร้ มะกรูด มะนาว แต่อีกหลายอย่างก็ขึ้นในสวนโดยที่ย่าไม่ได้ปลูก แต่มันถูกปลูกโดยเกษตรกรธรรมชาติจากบรรดาสัตว์ตัวเล็กตัวน้อยและนกในสวน เช่น พริกชี้หนู มะเขือพวง มะระตำลึง...

นอกจากนั้นในสวนยังมีผลไม้หลากหลายชนิด มะม่วงหลายสายพันธุ์กำลังออกลูกตกคืน ทั้งมะม่วงพิมเสน มะม่วงทองคำ มะม่วงอกร่อง มะม่วงแก้วผสมขอบกลิ่นหอมกับรสหวานของมะม่วงอกร่องมากที่สุด แต่ก็หลงไหลสัมผัสจากเนื้อแน่น ๆ ของมะม่วงทองคำอยู่ไม่น้อย

(จักษณ จันทร, 2556)

จากตัวอย่าง สะท้อนให้เห็นว่า เขวชนในชนบทเรียนรู้วิถีชีวิต บางอย่างจากการดำรงชีวิตเพื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ เช่น เขวชนเรียนรู้วิธีการเพาะปลูกจากสวนผักของย่ามีพืชผัก ผลไม้มีนานาชนิด และยังสะท้อนถึงความสัมพันธ์ของคนในครอบครัวที่อบอุ่น เขวชนได้รับความรัก การเอาใจใส่ดูแลจากพ่อแม่ ญาติผู้ใหญ่ เขวชนได้เรียนรู้วิธีการเพาะปลูกเพื่อการดำรงชีวิตในเวลาที่เป็นผู้ใหญ่ ซึ่งจะได้ทำเป็นอาชีพต่อไปได้

4.1.3 ความสัมพันธ์ในครอบครัว

เขวชนเป็นวัยที่กำลังเจริญเติบโตต้องได้รับการเลี้ยงดูที่ดี เขวชนในชนบทจะมีผู้คนในครอบครัวดูแลเอาใจใส่เป็นอย่างดี จึงทำให้เขวชนมีความผูกพันกับครอบครัว และจะเติบโตเป็นคนดีในสังคม ดังตัวอย่าง

“เป็นไงบ้างลูก เรียนวันแรกสนุกไหม”

“ก็สนุกดีครับ รู้จักเพื่อนใหม่หลายคน คุณครูสอนสนุกด้วยครับ

(ชัยกร หาญไฟฟ้า, 2556)

จากตัวอย่าง สะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของบุตรกับบิดา โดยเอาใจใส่บุตรเรื่องการเรียน เป็นความรัก ความผูกพันที่แสดงถึงความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว บิดามารดาเข้าใจบุตรและเอาใจใส่บุตรที่ไปโรงเรียน แสดงถึงความสัมพันธ์ที่สนิทสนมกัน การดูแลอย่างความใกล้ชิดเอาใจใส่จะทำให้เยาวชนเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพต่อไป

4.1.4 การใช้เวลาว่าง

เยาวชนอยู่ในชนบทมีสภาพแวดล้อมที่ใกล้ชิดกับธรรมชาติไม่ว่าจะเป็นแม่น้ำ ภูเขา สวน ไร่ นา มีพื้นที่กว้างขวางและเงียบสงบ ซึ่งแตกต่างจากในเมืองที่มีคนพลุกพล่าน และมีพื้นที่คับแคบจะเห็นได้ว่าเยาวชนที่อาศัยอยู่ในชนบทนั้นสามารถใช้เวลาว่างเล่นได้อย่างอิสระเสรีมากกว่าเยาวชนที่อาศัยอยู่ในเมือง ดังตัวอย่าง

วันนี้เพื่อน ๆ จากบ้านน้ำใสชวนเข้าน้ำไปเที่ยวบนยอดเขาสามพี่น้อง แคนเป็นคนปั่นจักรยาน
เช่นเคย โดยมีรถซ้อน อยู่กรุงเทพฯ แคนไม่เคยมีโอกาสปั่นจักรยานระยะทางไกลอย่างนี้...

ทางเดินและจักรยานไปหยุดที่เชิงเขาด้านตรงข้ามกับพื้นที่ชุ่มน้ำ แคนสนุกสนานกับการ
บังคับจักรยานให้ลัดเลาะไปตามเส้นทางแคบ ๆ กลางสวนมะพร้าว บ้างช่วงล้อรถถูกทรายหน่วงไว้...

(ชัยกร หาญไฟฟ้า, 2556)

จากตัวอย่าง สะท้อนให้เห็นกิจกรรมของเยาวชนที่ใช้เวลาว่างอย่างอิสระเสรี เพราะมีพื้นที่ในธรรมชาติที่กว้างขวาง จึงใช้เวลาว่างในบรรยากาศที่มีสายลม อากาศ แสงแดดอุ่น ๆ เพลิดเพลินไปกับการขี่จักรยานเลียบริมแม่น้ำ และสวนอันเงียบสงบในชนบท และยังได้ผจญภัยกับการขี่จักรยานลงจากเนินเขา ทำให้เยาวชนได้พัฒนาทั้งร่างกาย อารมณ์ และจิตใจ

4.2 ภาพสะท้อนวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของเยาวชนในเมือง

เยาวชนในเมืองมีวิถีชีวิตอยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีอาคารตึกคอนกรีตสูงตามความเจริญ มีคนอยู่อย่างแออัด ไม่มีธรรมชาติที่ทำให้ชีวิตสุขสบาย วรรณกรรมเยาวชนรางวัลแวนแก้วได้สะท้อนภาพเยาวชนในเมือง ดังนี้

4.2.1 วิถีชีวิตในสภาพแวดล้อมแบบเมือง

เยาวชนในเมืองมีวิถีชีวิตความเป็นอยู่ในสภาพแวดล้อมแบบเมืองที่มีตึก อาคารแออัด อากาศอบอ้าว ดังตัวอย่าง
...แม่ไปเที่ยวห้างบ่อยในช่วงหน้าร้อน บอกว่าไปเดินตากแอร์เล่นพอเย็นใจ บ้านที่เช่าอยู่

นั่นหลังคาค่ำ หน้าร้อนจะร้อนมาก พัดลมเอาไม่อยู่...

(กร ศิริวิทย์ โณ, 2557)

จากตัวอย่าง สะท้อนให้เห็นว่า เยาวชนในเมืองโดยเฉพาะที่มีฐานะครอบครัวยากจน มักอยู่บ้านเช่าที่แออัด อากาศร้อนอบอ้าว และจะแก้ปัญหาโดยไปอยู่ในสถานที่ที่สบาย อากาศเย็น คือ ไปห้างสรรพสินค้า ซึ่งอยู่ห่างจากที่อยู่อาศัย ต้องใช้เวลาเดินทางนาน

นอกจากนี้ เยาวชนในเมืองมีวิถีชีวิตที่การจราจรวุ่นวาย จึงทำให้ต้องใช้เวลาในการเดินทางเป็นเวลานาน ไม่มีเวลาที่จะพูดคุยกับครอบครัว จึงขาดการดูแลเอาใจใส่จากบิดามารดาที่ต้องทำงานหนัก จนไม่มีเวลาอยู่กับบุตร ดังตัวอย่าง

...วันนั้นเส้นทางกลับบ้านรอดคิดหนีบหรือเปล่า แต่ที่แน่ ๆ เขาใช้เวลาบนท้องถนนไม่เคยต่ำกว่าหนึ่งชั่วโมง ส่วนพ่อจะกลับถึงบ้านหลังหนึ่งทุ่มเสมอ แคนต้องอยู่กับที่เลี้ยงจนกว่าพ่อจะถึงบ้านจึงจะได้พูดคุยกับใคร่หนึ่ง พ่อสองทุ่มหรือไม่เกินสองทุ่มครึ่งก็ต้องเข้านอนหลังจากทำการบ้านเสร็จ

(ชัยกร หาญไฟฟ้า, 2556)

จากตัวอย่าง สะท้อนให้เห็นว่า เยาวชนในเมืองมีปัญหาการจราจรคับคั่ง ทำให้เยาวชนกลับบ้านค่ำมีค บิดามารดาต้องไปทำงาน กลับบ้านช้า เยาวชนจึงไม่มีเวลาพูดคุยกับบิดามารดามากนัก ชีวิตของเยาวชนในเมืองจึงอยู่ตามลำพังกับพี่เลี้ยง ขาดความอบอุ่นและการเอาใจใส่จากบิดามารดา ทำให้ใช้เวลาอยู่นอกบ้านมากและไม่ได้พูดคุยกับคนในครอบครัวมากนัก ครอบครัวเยาวชนในเมืองจึงมีความสัมพันธ์ที่ไม่อบอุ่น อาจทำให้เยาวชนหลงคิดทำสิ่งที่ไม่ดีหรือประพฤติดนินทางที่ไม่เหมาะสม

4.2.2 เรียนรู้ในระบบโรงเรียน

เยาวชนในเมืองไม่มีเวลาใกล้ชิดกับครอบครัวและไม่มีโอกาสเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ จากบิดามารดา ซึ่งต้องออกไปทำงาน จึงส่งบุตรไปเรียนในโรงเรียน เยาวชนจึงต้องเรียนรู้สิ่งต่างๆในระบบการศึกษาในโรงเรียน ดังตัวอย่าง

นักเรียนทุกคนเดินเก็บขยะใส่ถุงและพูดคุยกันไปเรื่อย ๆ เพราะขยะในแต่ละวันมาน้อยไม่ทำกัน ไม่ว่าจะป็นกระดาษ ถุงพลาสติก ขวดน้ำดื่มและเศษวัสดุอื่น ๆ ซึ่งผู้อำนวยการโรงเรียนเน้นให้เก็บกระดาษและพลาสติกเป็นพิเศษ เพราะมองเห็นได้ง่ายและดูสกปรกว่าขยะประเภทอื่น

(กร ศิริวัฒน์, 2557)

จากตัวอย่าง สะท้อนให้เห็นถึงเยาวชนในเมืองต้องเรียนในระบบการศึกษาที่โรงเรียน จะเห็นว่าครูมีบทบาทในการสอนที่เน้นการอยู่ร่วมกับคนอื่น รับผิดชอบต่อส่วนรวม ดังที่แทรกเรื่องการรู้จักเก็บขยะ โรงเรียนสอนเยาวชนให้รู้จักรับผิดชอบในการรักษาสภาพแวดล้อม เป็นวิธีการเรียนรู้และปลูกฝังนิสัยจากโรงเรียน เพื่อที่จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่อยู่ร่วมกับคนอื่นได้ต่อไป

4.2.3 การใช้เวลาว่าง

สังคมเมืองมีความเจริญ มีอาคารสูง จึงไม่มีพื้นที่ว่างที่เยาวชนจะมีอิสระเล่นได้ตามลำพัง เยาวชนใช้เวลาว่างเล่นคอมพิวเตอร์ ดังตัวอย่าง

ผมเปิดคอมพิวเตอร์แล้วล็อกอินเข้าใช้เฟซบุ๊ก เพื่อนจากโรงเรียนเก่าบางคนทีนอนดึกเมื่อเห็นผมออนไลน์มาทักทายพูดคุย

(จักษณัน จันท, 2556)

จากตัวอย่าง ได้สะท้อนให้เห็นถึงเยาวชนในเมืองใช้เทคโนโลยีเป็นของเล่นในเวลาว่าง คือ เล่นคอมพิวเตอร์พูดคุยกับเพื่อน ๆ ทางอินเทอร์เน็ต มีความสนุกสนาน แต่ใช้คอมพิวเตอร์มากก็จะเกิดผลเสียตามมาเพราะเล่นไม่คำนึงถึงเวลาที่เหมาะสม ทำให้เยาวชนไม่ได้พักผ่อน เยาวชนจึงมีปัญหาการใช้เวลาว่างเล่นคอมพิวเตอร์ที่ไม่มีประโยชน์มากเกินไป

นอกจากนี้ เยาวชนได้ใช้เวลาว่างไปเที่ยวเล่นในห้างสรรพสินค้า ตามค่านิยมของเยาวชน ดังนี้

เวลาไปเที่ยวห้างกับแม่ เขามักจะเข้าไปหลบมุมนั่งอ่านหนังสือการ์ตูนและวรรณกรรม
เยาวชนในร้านหนังสือ

(กร ศิริวัฒน์, 2557)

จากตัวอย่าง สะท้อนให้เห็นถึงการใช้เวลาว่างของเยาวชนในเมืองที่ไม่มีพื้นที่ใช้เล่นในเวลาว่าง เพราะไม่มีภูเขาเหมือนต่างจังหวัด จึงไปเที่ยวเล่นในห้างสรรพสินค้า แม้ว่าจะไปร้านหนังสืออ่านหนังสือการ์ตูนและวรรณกรรม

เยาวชน แต่ก็เป็นการอ่านตามความสนใจ อาจจะอ่านหนังสือที่ไม่เหมาะสมกับวัยของเยาวชนก็ได้ เพราะผู้ใหญ่ไม่ได้ดูแลอย่างใกล้ชิด หนังสือบางเรื่องอาจจะมีโทษ ไม่ได้ให้ความคิดความรู้ที่ช่วยส่งเสริมปัญญาและจินตนาการ รวมทั้งไม่ได้ให้ความคิดที่ไม่สร้างสรรค์ที่เหมาะสมกับความสนใจและวัยของเยาวชนได้

4.3 ภาพสะท้อนด้านคุณลักษณะของเยาวชนในสังคม

เยาวชนทั้งที่อยู่ในชนบทและในเมืองมีคุณลักษณะที่ดี ซึ่งสะท้อนผ่านวรรณกรรมเยาวชนรางวัลแวนแก้ว อย่างชัดเจนคือ ผู้เขียนได้สะท้อนภาพเยาวชนที่ดีซึ่งจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีต่อไปคือ เยาวชนมีคุณลักษณะที่สำคัญ คือ ความอดทน ความกตัญญู และความมีน้ำใจเอื้อเฟื้อต่อคนอื่น ดังนี้

4.3.1 ความอดทน

เยาวชนไทยจะมีคุณลักษณะที่ดี คือ มีความอดทนที่จะต่อสู้กับความลำบาก ซึ่งจะช่วยให้ปรับเปลี่ยนชีวิตให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมใหม่ ๆ ดังตัวอย่าง

เดิมทีครอบครัวของพวกเขาอาศัยอยู่ในเมืองหลวงใจกลางประเทศ แต่เนื่องจากพ่อได้งานใหม่ที่เหมือนจะดีกว่าเดิม พวกเขาทั้งหมดจึงต้องย้ายบ้านตามพ่อมาต่างจังหวัดด้วย ต้นน้ำกับกิตา จึงต้องจากผองเพื่อนและสภาพแวดล้อมอันคุ้นเคยที่พวกเขาเติบโตมา พวกเขาทั้งสี่และแม่ไม่พอใจ แต่ก็ต้องพยายามยอมรับให้ได้ โชคดีที่ตาทำใจได้เร็ว เพราะเธอเชื่อเสมอว่าการเปลี่ยนแปลงย่อมนำไปสู่สิ่งที่ดีกว่า ต่างจากต้นน้ำที่ไว้วางใจไม่เลิก

(ศักดิ์สิทธิ์ เทวสิน, 2557)

จากตัวอย่าง สะท้อนให้เห็นว่า หากเยาวชนมีความอดทนและพยายามเข้าใจว่าชีวิตมีความเปลี่ยนแปลง ดังเช่น การย้ายจากเมืองหลวงไปอยู่ที่ชนบท ชีวิตก็มีความสุขได้ สามารถปรับตัวเองโดยเรียนรู้สภาพชนบทที่ไม่มีความสะดวกสบาย ถ้าเยาวชนรู้จักอดทนต่อความยากลำบากและพยายามปรับตัวให้คุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมใหม่ ๆ ได้ เยาวชนก็สามารถปรับตัวเองให้พ้นปัญหาและมีความสุขได้

4.3.2 ความกตัญญู

เยาวชนไทยที่มีคุณลักษณะที่ดี คือ มีความกตัญญูต่อครอบครัว และมีความรับผิดชอบครอบครัว ดังตัวอย่าง

“ก๊าว ไกลก็ต้องเรียนต่อเหมือนกัน” ครูหันมาบอกก๊าว ไกล

“ผมคงเรียนไม่ได้หรอกครับ”

“ได้สิ ครูใหญ่จะช่วย”

“แต่ผมเป็นห่วงแม่ เป็นห่วงน้อง ใครจะหาเงินล่ะครับ”

(ฉวีวรรณ พุ่มแก้ว, 2557)

จากตัวอย่าง สะท้อนให้เห็นว่า เยาวชนควรมีความกตัญญูต่อบิดามารดา โดยช่วยเหลือครอบครัวและหางานทำ ช่วยเหลือให้แม่และน้อง ๆ มีความสุข แม้เยาวชนยังอายุน้อยก็มีความห่วงใยครอบครัวเป็นความกตัญญูที่ทำให้เยาวชนทำงานหาเงินเพื่อดูแลมารดาและน้อง ๆ ไม่ทอดทิ้งครอบครัวให้ลำบาก

4.3.3 ความมีน้ำใจเอื้อเฟื้อต่อคนอื่น

เยาวชนไทยควรมีคุณลักษณะที่ดี คือ มีน้ำใจเอื้อเฟื้อต่อคนอื่น ดังตัวอย่าง

“เอาใจคิดละ” มานะศักดิ์ดีตัดสินใจไม่ถูก
 “ช่วยพาข้ากลับบ้านหน่อย” ยงวิทย์บอกเสียงสั้นเครือ เดือนแรมยี่นหันรีหันขวาง พวก
 วัยรุ่นที่เล่นฟุตบอลหายไปหมดแล้ว เขาคิดว่าจะพา ยงวิทย์กลับบ้านหรือไปโรงพยาบาลดี เขากาม
 อีกฝ่ายว่า
 “บ้านนายกับ โรงพยาบาลที่ไหนไกลกว่ากัน”
 “พอ ๆ กัน”
 “ถ้าอย่างนั้นไปโรงพยาบาลดีกว่า”

(กร ศิริวัฒน์ โฉม, 2557)

จากตัวอย่าง สะท้อนให้เห็นว่า เยาวชนมีน้ำใจเอื้อเฟื้อช่วยเหลือเพื่อนที่ได้รับบาดเจ็บ ดังเช่น ช่วยพาเพื่อนที่
 บาดเจ็บไปโรงพยาบาล เป็นตัวอย่างที่ให้แนวคิดว่าการมีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่นจะทำให้เยาวชนอยู่ร่วมกันได้อย่างมี
 ความสุข

5. การอภิปรายผล

ภาพสะท้อนเยาวชนไทยในวรรณกรรมเยาวชนรางวัลแวนแคว์ ประเภทนวนิยายในช่วงปี พ.ศ. 2556 – 2557
 มีผลการวิจัยพบว่า ได้สะท้อนวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของเยาวชนไทยที่อยู่ในชนบทและในเมือง มีวิถีชีวิตแตกต่างกันตาม
 สภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย มีการเรียนรู้เพื่อดำรงชีวิตในสภาพแวดล้อมของตนเอง เน้นถึงความสำคัญของครอบครัวที่มี
 บทบาทในการปลูกฝังให้เยาวชนมีวิถีชีวิตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีต่อไป ผู้เขียนได้สะท้อนบุคลิกลักษณะของเยาวชนใน
 สังคมไทยที่มีความอดทน มีความกตัญญูและมีน้ำใจเอื้อเฟื้อต่อคนอื่น ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิด
 ความสัมพันธ์ของวรรณกรรมกับสังคม ดังที่ ตรีศิลป์ บุญจรรยา (2542) อธิบายว่า วรรณกรรมเป็นภาพสะท้อนของสังคม
 และเหตุการณ์ในสังคมที่มีความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในสังคม รวมทั้งแสดงให้เห็นค่านิยมในชีวิตจิตใจของคนในสังคม
 ตลอดจนความรู้สึกนึกคิดของผู้เขียน นอกจากนี้ผลการวิจัยได้สอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง “ภาพสะท้อนสังคมไทย
 จากนวนิยายเยาวชนรางวัลแวนแคว์ พ.ศ. 2553-2555” ที่พบว่า วรรณกรรมประเภทนวนิยายที่ได้รับรางวัลแวนแคว์เป็น
 วรรณกรรมที่ได้สะท้อนด้านชีวิตความเป็นอยู่ใน ครอบครัว การศึกษา วัฒนธรรมและวิถีชีวิตของเยาวชนไทย โดย
 แสดงชีวิตความเป็นอยู่ที่มีความอดทนต่อสู้กับชีวิตใหม่ ๆ ในครอบครัวมีความรักกัน แต่จะมีความขัดแย้งที่มีความคิด
 ต่างกัน ในโรงเรียนเยาวชนกับครูมีความรักความเอาใจใส่ได้เรียนรู้ วัฒนธรรมไทย นอกจากนี้เยาวชนมีพฤติกรรม
 ที่ไม่เหมาะสม คือ ใช้เวลาว่างเล่นคอมพิวเตอร์มากเกินไป นิยมวัฒนธรรมต่างชาติ และการติดยาเสพติด (Chunxiao
 Chen, 2557)

6. บทสรุป

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ภาพสะท้อนของเยาวชนไทยในวรรณกรรมเยาวชนรางวัล
 แวนแคว์ ประเภทนวนิยาย พ.ศ. 2556 – 2557 โดยคัดเลือกวรรณกรรมเยาวชนรางวัลแวนแคว์ที่กล่าวถึงเยาวชนใน
 สังคมไทย จำนวน 6 เล่ม ผลการวิจัยพบว่า วรรณกรรมเยาวชนรางวัลแวนแคว์ ประเภทนวนิยายในช่วงปี พ.ศ. 2556 –
 2557 สะท้อนภาพเยาวชนมีวิถีชีวิตความเป็นอยู่ในชนบท ที่ดำรงชีวิตสอดคล้องกับธรรมชาติแวดล้อม มีการเรียนรู้และ

การพึ่งพาจากธรรมชาติรอบตัว มีความสัมพันธ์ในครอบครัวที่ดี และใช้เวลาว่างอย่างอิสระในพื้นที่ธรรมชาติที่กว้างขวาง ส่วนเยาวชนในเมือง มีวิถีชีวิตในสภาพแวดล้อมที่แออัด มีการเรียนในระบบโรงเรียน แต่รู้จักรับผิดชอบรักษาสภาพแวดล้อม ใช้เวลาว่างเล่นคอมพิวเตอร์ที่ไม่มีประโยชน์ และไปเที่ยวเล่นในห้างสรรพสินค้า ด้านคุณลักษณะของเยาวชนในสังคมไทยผู้เขียนมีทรรศนะว่า เยาวชนควรมีความอดทนต่อผู้ความลำบาก มีความกตัญญูต่อบิดามารดา และมีน้ำใจเอื้อเฟื้อต่อคนอื่น

ในการวิเคราะห์วรรณกรรมเยาวชนรางวัลแวนแก้วต่อไป ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่าควรวิเคราะห์วรรณกรรมเยาวชนที่ได้รับรางวัลแวนแก้วในด้านอื่น ๆ เช่น แนวคิดในการศึกษาของเยาวชน ลักษณะของครอบครัวไทย เป็นต้น

7. กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจากรองศาสตราจารย์ดา โมติกรัตน์ อาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งให้คำแนะนำในการศึกษาหัวข้อวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ อีกทั้งได้กรุณาตรวจแก้ไขและให้คำปรึกษาที่เป็นประโยชน์ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้จนรายงานวิจัยเสร็จสมบูรณ์

8. เอกสารอ้างอิง

- กร ศิริวัฒน์. (2557). *เสียงเดือนในเสียงหวูดรถไฟ*. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.
- จักษณ จันท. (2556). *เซนในสวน*. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.
- ฉวีวรรณ พุ่มแก้ว. (2557). *ดินสอแห่งสัน*. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.
- ชัยกร หาญไฟฟ้า. (2556). *โลกสวยที่น้ำใส*. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.
- ตรีศิลป์ บุญจรงค์. (2547). *นวนิยายกับสังคมไทย(2475-2500)*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โครงการตำราคณะอักษรศาสตร์.
- ศักดิ์สิทธิ์ เทวบิน. (2557). *ในสระน้ำ*. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.
- ศศิธร สุตานันท์. (2556). *ลิเกย์ในเมืองแปลก*. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.
- สนั่น มีจันทร์. (2537). *วิจารณ์วรรณกรรมสำหรับเด็ก*. กรุงเทพฯ: เท็คโปรโมชันแอนด์แอดเวอร์ไทซิ่ง.
- Chunxiao Chen. (2557). *ภาพสะท้อนสังคมไทยจากนวนิยายเยาวชนรางวัลแวนแก้วพ.ศ. 2553 - 2555*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิตศึกษา. สมุทรปราการ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.